

notitie

Forum Standaardisatie

www.forumstandaardisatie.nl
forumstandaardisatie@logius.nl

**Bureau Forum
Standaardisatie**

gehuisvest bij Logius
Postadres
Postbus 96810
2509 JE Den Haag
Bezoekadres
Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
Bij bezoek aan Logius is
legitimatie verplicht

FORUM STANDAARDISATIE 14 december 2016

Agendapunt 6. Voortgang
Stuknummer 6. Voortgangsnotitie

Van:	Bureau Forum Standaardisatie
Aan:	Forum Standaardisatie
Bijlagen:	geen

1. Terugblik ECP-congres 17 november
2. API Economie en de overheid – themabijeenkomst
3. Wet Generieke Digitale Infrastructuur
4. Digiprogramma 2017
5. Terugkoppeling Nationaal Beraad 15 november - standaardisatie (conceptverslag)
6. Handreiking 'Betrouwbaarheidsniveaus voor digitale dienstverlening'
7. E-Overheid voor bedrijven gebruikersdag
8. PDF Crawler
9. ODF evenement bij het Franse Ministerie van Economische Zaken
10. Sessie over Internetstandaarden bij de CIP Najaarsconferentie
11. Praktijkcases 'born-digital' overheidsinformatie
12. Federatief Overleg Gemeenschappelijke Afspraken Berichten (FO GAB)
13. Leveranciersmanifest Open Overheid

1. Terugblik ECP-congres 17 november

Op 17 november 2016 was het ECP congres in de Fokker Terminal in Den Haag. Forum Standaardisatie was daar aanwezig met een stand op de netwerkvloer. Forumlid Cor Franke hield in de middag een sessie over de nieuwe versie van de handreiking betrouwbaarheidsniveaus in relatie tot de eIDAS verordening. In de druk bezochte sessie over Internet of Things viel op hoe het belang van open standaarden werd benadrukt. Forumlid Michiel Steltman kreeg plenair het woord over Internet.nl. Ook werd hij geïnterviewd door BNR nieuwsradio. In het politiek café werd Astrid Oosenbrug openlijk bedankt voor het belang van haar moties voor de adoptie van open standaarden.

Arie van Bellen maakte plenair melding van de verdubbeling van het aantal leveranciers dat het open standaardenmanifest heeft ondertekend en van het symposium ter ere van het 10 jarig bestaan van het Forum Standaardisatie (zie ook verder hieronder).

2. API Economie en de overheid – themabijeenkomst

Op 1 december was de eerste themabijeenkomst over APIs in Utrecht. De bijeenkomst kon rekenen op veel belangstelling en er waren rond de negentig deelnemers. Tijdens de middag waren er sprekers vanuit Surfnet, eBay/Marktplaats, Kadaster en Europeana. De eerste presentatie van Surfnet gaf een introductie op de wereld van APIs. Wat zijn APIs, waar worden ze gebruikt en waarom zijn ze niet meer weg te denken. De tweede presentatie vanuit het Kadaster ging over de route van een papieren uittreksel naar een API en wat voor impact dat heeft op het Kadaster. Marktplaats deelde hun ervaringen over hoe je de introductie van een nieuwe API organiseert. Waar moet je aan denken, wat is belangrijk en welke principes hanteer je. Tot slot was er een presentatie vanuit de Europeana Foundation. Europeana ging in op de redenen om een eigen API te ontwikkelen, het proces, de resultaten en wat de struikelblokken waren. Het was daarmee een bijeenkomst dat inzicht gaf in wat API betekenen voor gegevensuitwisseling, maar ook de diepte inging over hoe dat aan te pakken. De tweede sessie zal dieper ingaan op het toepassen van APIs en in de derde sessie kijken we naar de toekomst van APIs in de genetwerkte samenleving.

3. Wet Generieke Digitale Infrastructuur

“Meer gemak voor burgers en bedrijven in hun contact met de digitale overheid is als uitgangspunt vertaald in de Wet Generieke Digitale Infrastructuur (Wet GDI). De Ministers van BZK en Economische Zaken (EZ) streven ernaar deze wet in 2017 af te ronden. (...) De Generieke Digitale Infrastructuur bestaat uit verschillende generieke voorzieningen voor identificatie en authenticatie, informatievoorziening en gegevensuitwisseling die gezamenlijk gebruikt worden door vrijwel alle overheden, vele publieke organisaties en in een aantal gevallen ook door private partijen. (...) Daarnaast worden in de Wet GDI de bevoegdheden van de Minister van BZK om standaarden verplicht te stellen geregeld.”

De huidige versie van de concept wet (i.e. de 1e tranche), regelt: 1) eID en 2) Grondslag bij AMvB nader te bepalen standaarden te verplichten.

4. Digiprogramma 2017

Het Digiprogramma 2017 is een update van het Digiprogramma 2016-2017 van vorig jaar. Hieronder samengevat de standaarden-onderdelen.

Terugkijkend [naar 2016]:

- (p.14) De regieraad [interconnectiviteit] is nauw betrokken bij de doelstelling, voortgang en realisatie van de wet GDI. De beoogde ingangsdatum van de wet is 1 januari 2018. In het kader van versnelling is het wetstraject voor de eerste fase van de wet toegespitst op eID, toezicht, informatiebeveiliging en privacy en standaarden.
- (p. 17) Veilige en betrouwbare toegang tot dienstverlening:
 - Op aangeven van de regieraad Interconnectiviteit heeft het Nationaal Beraad een aantal internetveiligheidsstandaarden toegevoegd aan de pas-toe-of-leg-uit lijst met verplichte standaarden.
 - De regieraad heeft ingestemd met een claim voor overheidsbrede toepassing van veilige e-mail via Diginetwerk.
 - De route naar een gemeenschappelijke Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) is besproken.
- (p. 17) Getoetste standaarden en voorzieningen overheidsbreed inzetten:
 - In het Nationaal Beraad is een adoptie-impuls afgesproken ten aanzien van informatieveiligheidsstandaarden. Het streefbeeld is ze eind 2017 overal – waar van toepassing – te hebben geïmplementeerd. Via een halfjaarlijkse monitor is inzichtelijk gemaakt hoe het staat met de adoptie van deze standaarden.
 - In het wetgevingstraject GDI is in de voorbereiding van de conceptwetgeving een artikel opgenomen met een grondslag om – nader te bepalen – standaarden via AMvB te kunnen verplichten. Handhaving en toezicht daarop wordt meegenomen in de algemene handhavings- en toezichtsinstrumenten van deze wet.

Vooruitkijkend [naar 2017]:

(p. 18) In 2017 leidt dit tot de volgende agenda voor het cluster Interconnectiviteit:

- Voorstel voor een overheidsbrede platformaanpak m.b.t. interconnectiviteit / interoperabiliteit. Op basis van:
 - Analyse huidige situatie.
 - Verwachte ontwikkelingen.
 - Welke eisen daaruit voortkomen.
 - Wat als gevolg daarvan gewenst is (soll-situatie).
- Een strategie om dit te realiseren zonder de huidige infrastructuur en gegevensverzamelingen te verstoren en dubbele kosten te maken.
- Realisatie/implementatie van het e-Delivery koppelvlak met Europa en het inrichten van de sturing daarvan.

- Beproevingen met nader te bepalen technologieën die hiervoor van strategisch belang zijn, zoals blockchain, UETP (Uniform Economic Transaction Protocol) en PDM (Personal Data Management).
- Realisatie van het streefbeeld informatieveiligheidsstandaarden.
- Een voorstel voor tijdsplanning van de adoptie van verplichte standaarden in de GDI-voorzieningen zelf.

Accentverschuivingen t.o.v. voorgaand Digiprogramma

- Europese context en ontwikkelingen, zoals eDelivery en PRS op de agenda van de regieraad;
- De planning en het streefbeeld voor de toepassing van pas-toe-of-leg-uit standaarden in de GDI-voorzieningen is (nog) niet opgesteld; deze volgen in 2017;
- Ditzelfde geldt voor het verder in kaart brengen en wegnemen van belemmeringen voor het grootschalig gebruik van voorzieningen en standaarden. Voor de implementatie van GDI-voorzieningen en standaarden wordt aansluiting gezocht bij (doelstellingen uit) grootschalige verandertrajecten, zoals bijvoorbeeld de Omgevingswet.

5. Terugkoppeling Nationaal Beraad 15 november - standaardisatie (conceptverslag)

De leden van het Nationaal Beraad worden opgeroepen om zelf en bij de achterban te kijken of het tempo van invoering van informatieveiligheidsstandaarden omhoog kan. Opgemerkt wordt dat deze standaarden onderdeel zijn van het bredere informatiebeveiligingsbeleid van het Rijk.

Het Nationaal Beraad stemt in met:

- Opname nieuwe versie van SMEF (standaard voor elektronisch factureren) op de pas-toe-of-leg-uit lijst en het toekennen van de "uitstekend beheer" status.
- Aanpassen van de Webrichtlijnen (standaard voor web toegankelijkheid) zoals die nu op de pas-toe-of-leg-uit lijst staan naar WCAG2.0 en EN301549, en het wijzigen van de status voor het onderdeel 'Principe Universeel' naar 'aanbevolen' (dat onderdeel verhuist van de pas-toe-of-leg-uit lijst naar de aanbevolen lijst).
- Het updaten en aanvullen van de lijst met aanbevolen standaarden

6. Handreiking 'Betrouwbaarheidsniveaus voor digitale dienstverlening'

De nieuwe handreiking 'Betrouwbaarheidsniveaus voor digitale dienstverlening' is tijdens het ECP congres op 17 november door Cor Franke gepresenteerd.

Deze vierde versie kreeg wederom veel belangstelling en complimenten. Niet alleen van organisaties die als eindgebruiker met de handreiking aan de slag kunnen, maar ook vanuit organisaties die actief zijn in het veld van authenticatie rondom digitale dienstverlening (zoals authenticatiemiddelen-verstrekkers, MijnOverheid, maar ook de Nederlandse Vereniging van Banken etc.) De handreiking is bijzonder actueel, want

bevat nieuw een classificatiemodel voor betrouwbaarheidsniveaus gebaseerd op de eIDAS verordening.

Deze verordening is pas sinds kort van kracht een veel partijen moeten hiermee nog aan de slag.

De handreiking staat begin volgend jaar op de agenda van de regieraden Interconnectiviteit en Identificatie & Authenticatie en aansluitend het Nationaal Beraad. De digicommissaris – die het voorwoord voor deze nieuwe versie schreef- heeft aangegeven de handreiking actief onder de achterban te zullen verspreiden.

De handreiking is reeds in oktober aan het Forum gepresenteerd en is inmiddels op de Forumwebsite beschikbaar: <https://www.forumstandaardisatie.nl/thema/authenticatie-en-autorisatie> Fysieke exemplaren zijn op te vragen via info@forumstandaardisatie.nl

7. E-Overheid voor bedrijven gebruikersdag

24 november nam Bureau Forum Standaardisatie deel aan de 'e-Overheid voor Bedrijven gebruikersdag'. Deze dag was gericht op alle overheden die hun dienstverlening richting bedrijven willen digitaliseren. Een mooie gelegenheid om samen met collega's van min. EZ en Logius aandacht te vragen voor het belang van betrouwbare authenticatie.

In verschillende gesprekstafels werd de nieuwe Handreiking 'Betrouwbaarheidsniveaus voor digital dienstverlening' toegelicht. Meer kennis over de verschillende betrouwbaarheidsniveaus, helpt overheden hun digitale dienstverlening verstandig in te richten en helpt hen bij de inschatting welke beschikbare generieke voorzieningen hen daarbij kunnen helpen.

8. PDF Crawler

De Open Preservation Foundation (OPF) begon in November met de bouw van de PDF Crawler, gebaseerd op hun PDF/A conformance checker. De PDF Crawler, die ze in opdracht van het Bureau Forum Standaardisatie maken, telt het aantal PDF-documenten op een website dat aan de PDF/A-1 en PDF/A-2 standaard voldoet. Het Bureau Forum Standaardisatie gaat dit tool gebruiken voor adoptieondersteuning van PDF, ODF en Digitale Toegankelijkheid alsmede voor de Monitor. De OPF zal in december een eerste versie van de crawler opleveren. Het definitieve tool zal begin 2017 online beschikbaar zijn.

9. ODF evenement bij het Franse Ministerie van Economische Zaken

Op 17 en 18 november vond in Parijs het twaalfde 'ODF Plugfest' plaats. Dit technisch georiënteerde evenement werd georganiseerd door de Opendoc Society met bijdrage van NLNet en het Bureau Forum Standaardisatie. Het Franse Ministerie van Economische Zaken zorgde voor de lokale organisatie.

Op het ODF Plugfest komen bouwers van office applicaties (commercieel en open source) bij elkaar om interoperabiliteitstests te schrijven en deze op hun producten uit te voeren. Dit heeft als doel om interoperabiliteitsproblemen op te sporen tussen applicaties die ODF ondersteunen, zodat leveranciers deze samen kunnen oplossen.

Het ODF Plugfest van dit jaar liet zien dat steeds meer publieke administraties (waaronder Frankrijk, Italië, UK, Zweden en Taiwan) ODF gebruiken en steeds meer leveranciers dit ondersteunen, maar ook dat er nog veel interoperabiliteitsproblemen aan te pakken zijn. Met name de grootste leveranciers van office suites blijven achter.

10.Sessie over Internetstandaarden bij de CIP Najaarsconferentie

Op de CIP Najaarsconferentie van 24 november verzorgde het Platform Internetstandaarden in samenwerking met het Bureau Forum Standaardisatie een sessie over Internet beveiligingsstandaarden. De voorzitter van het Platform Internetstandaarden, Gerben Klein Baltink gaf er een interactieve presentatie waarbij hij het belang van Internetstandaarden uiteenzette en illustreerde. Hij concludeerde dat het CIP, het Platform Internetstandaarden en het Forum Standaardisatie elkaar goed aanvullen waar het gaat om het stimuleren en ondersteunen van de overheid bij het inzetten van Internet beveiligingstechnologieën.

Op verzoek van het CIP verspreidde het Bureau Forum Standaardisatie ook een brochure over de voorkoming van e-mail fraude door het gebruik van e-mail beveiligings-standaarden.

11.Praktijkcases 'born-digital' overheidsinformatie

Op dinsdag 13 december 2016 organiseert het Bureau Forum Standaardisatie in samenwerking met het ECP een workshop over *'born-digital'* overheidsinformatie. De workshop heeft tot doel om ervaring uit te wisselen met technieken en standaarden om documenten en data te produceren die voldoen aan wettelijke eisen van herbruikbaarheid, duurzaamheid en toegankelijkheid.

De workshop is geïntendeerd op de praktijk en richt zich in de eerste plaats op ICT-beheerders, ICT-projectmanagers, Documentmanagers, Documentbeheerders, Documentatiespecialisten en andere geïnteresseerden van instellingen die vertegenwoordigd zijn in het Nationaal Beraad, de Regieraad Interconnectiviteit, de Manifestgroep, Provincies en Gemeenten.

Netwerken vormt een belangrijk doel van deze workshop, en aansluitend kunnen de aanwezigen deelnemen aan de eindejaarsociëteit van het ECP op dezelfde locatie (Sociëteit de Witte in Den Haag).

12.Federatief Overleg Gemeenschappelijke Afspraken Berichten (FO GAB)

De beheerders van NEN 3610 (Geonovum), StUF (KING), SuwiML (BKWI) en Digikoppeling (Logius) en het Kadaster, de Belastingdienst, RVIG, de KvK, de Waarderingskamer en TNO werken sinds enkele jaren samen om de onderlinge digitale samenwerking te vergemakkelijken. Binnen het losse samenwerkingsverband FO GAB (stuurgroep plus werkgroep) werken ze stapsgewijs aan het harmoniseren van de door hen veel gebruikte berichtenstandaarden op specifieke elementen. Bewust hebben ze ervoor gekozen om dit geheel op basis van vrijwilligheid en toewijding te doen zonder

onderliggende overeenkomsten, convenanten et cetera. Ook de implementatie van de harmonisaties wordt niet afgedwongen. Wel zijn de leden van de stuurgroep ambassadeurs bij hun eigen organisaties om de adoptie van de geharmoniseerde elementen aan te jagen.

Op dit moment heeft GAB zes harmonisatievoorstellen opgeleverd ter adoptie door de deelnemende organisaties. Het gaat om de elementen basis datatypen, foutafhandeling, mogelijk onvolledige datum, naamgevingsconventies, omgaan met geen waarde en postcode. Het Bureau levert het secretariaat en logistieke ondersteuning voor GAB. De leden zelf financieren de inhuur van de procesbegeleider.

Meer informatie over GAB vindt u op

http://www.noraonline.nl/wiki/Gemeenschappelijke_Afspraken_Berichten

13.Leveranciersmanifest Open Overheid

Het bureau heeft in de aanloop naar het ECP-jaarcongres van 17 november jl. wederom meerdere leveranciers benaderd om het leveranciersmanifest te ondertekenen. En met succes: meer dan veertig bedrijven hebben aangegeven dit te gaan doen. Helaas ging het ondertekenenmoment op het ECP-congres niet door. Alle aanmelders krijgen daarom een tekenversie van het manifest en een lijst om deze in te kunnen ophangen. De leveranciers krijgen ook een vermelding op onze site en bij de verplichte open standaarden die zij in hun diensten en producten ondersteunen.

Waarom een manifest?

De overheid is afhankelijk van leveranciers voor het halen van de doelstellingen van interoperabiliteit in het algemeen en het realiseren van de Generieke Digitale Infrastructuur in het bijzonder. Dit werkt alleen als er voldoende leveranciers zijn die de verplichte open standaarden toepassen in hun ICT-producten en -diensten.

Het Forum heeft zich tot doel gesteld vóór eind 2017 minimaal tachtig leveranciers het manifest te laten ondertekenen. Dat doel is hiermee ruimschoots gehaald.

Meer informatie over het manifest vindt u op

<https://www.forumstandaardisatie.nl/thema/open-standaarden-voor-leveranciers>